

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

© Довбенко В.І., 2009

Розглянуто вплив сучасних інструментів обліково-аналітичного забезпечення діяльності підприємства на потенціал його розвитку із врахуванням змін зовнішніх та внутрішніх умов. Досліджено характер впливу управлінських рішень на перспективи розвитку підприємства, зокрема, при застосуванні бізнес-моделей в управлінні рухом капіталу та ефективністю його операційної, фінансової та інвестиційної діяльності.

Influence of modern tools of an accounting-analytical maintenance of enterprise activity on potential of its development in view of change external and internal conditions was considered. The character of influence of administrative decisions on prospects of enterprise development, in particular at application business – models in management of the capital movement and efficiency of its operational, financial and investment activity was investigated.

Постановка проблеми. Важливим завданням формування сприятливих умов для розвитку підприємств є вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення, яке повинно сприяти розширенню можливостей формування та використання їх інноваційного, інвестиційного та фінансового потенціалу.

У сучасних умовах у середовищі бізнесу відбуваються швидкі зміни економічної ситуації, що висуває нові вимоги до системи управління підприємством з метою швидкого та адекватного реагування на відповідні виклики. Тому зростає роль сучасних систем оцінювання та інформаційного забезпечення господарської діяльності, які у режимі реального часу дають змогу вирішувати існуючі проблеми розвитку.

Завдання обліково-аналітичного забезпечення сучасного підприємства полягають у пошуку раціональних співвідношень між категоріями часу, ризику та кінцевими результатами діяльності, рівнем ресурсного забезпечення і можливостями примноження та ефективного використання потенціалу розвитку підприємства. При цьому має забезпечуватися фінансова стійкість і висока інвестиційна привабливість підприємства. Дослідженню цієї проблематики і присвячена стаття.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасний стан розвитку економіки вимагає від підприємств все більшої уваги до питань ведення обліку. Це пов'язане насамперед із можливостями, які відкриваються внаслідок залучення зовнішнього ресурсного та інтелектуального потенціалу.

На нові підходи до оцінювання діяльності підприємств особливу увагу звертають М. Бертонеш та Р. Найт [1]. Ці підходи ґрунтуються на принципі об'єднання інтересів незалежно від походження капіталу на основі трансформації облікової політики. Європейські компанії відмовляються як від проміжної оптимізації своїх ресурсів на рівні слабкодохідних залишків грошових засобів, так і від фанатичного і агресивного процесу розтрати капіталу, включаючи диверсифікацію, об'єднання і вертикальну інтеграцію, коли розміри стають важливішими, ніж рентабельність. Вони переорієнтовуються на викуп акцій, коли капітал перетікає від зрілих компаній з обмеженими можливостями інвестування до молодих підприємств з величезним потенціалом зростання і величезними фінансовими потребами [1, с. 225]. Подібні зміни стають можливими внаслідок трансформації податкового законодавства, яке заохочує подібні дії, та інших чинників, зокрема перенесення акцентів на такі показники, як вартість акціонерного капіталу, середньозважена вартість капіталу, економічна додана вартість EVA, які використовуються як основні інструменти оцінки діяльності підприємств.

Особливістю сучасних підходів до подання підприємствами інформації про свою діяльність є її деталізація й відображення власних сильних сторін. Так, Л. Руденко звертає увагу на те, „що компанії нерідко дають у звітах більше аналітичної інформації, ніж рекомендується стандартами... У світі йде жорстка конкурентна боротьба за додаткові джерела фінансування, тому чим більше має потребу в них компанія, тим більш аналітично деталізований звіт вона повинна готувати”[2, с.376].

На думку В.П. Савчука [3, с.134, 135], судження про методи і системи обліку слід формувати на основі їхнього впливу на результати діяльності підприємства. Те, що легко змоделювати для простого за структурою взаємовідносин підприємства, стає немислимо складним для великих компаній. Причиною краху колись перспективних і багатообіцяючих компаній, які змогли розширити свою діяльність за рахунок збільшення обсягів продажів основної продукції або диверсифікації, найчастіше є нездатність зберегти якісний рівень своєї діяльності у наростаючій кількості бізнес-процесів... У результаті компанія „згоряє” через власну швидкість. Найрозумнішою альтернативою розвитку компаній, що входять у період зростання, є зосередження уваги на керованості бізнес-процесів і приведення системи управління і обліку у відповідність з рівнем розвитку.

Кожному підприємству для успішного функціонування на ринку, як стверджують І.Б. Немировський та І.А. Старожукова [4], важливо налагодити замкнений цикл управління, який би містив етапи: постановка цілей; планування дій і призначення відповідальних за їх виконання; виконання передбачених дій; контроль за результатами; аналіз отриманих результатів; формування управлінського впливу; коригування планів (цілей). Для успішного управління підприємством слід мати оцінки не лише поточного стану, але й перспектив розвитку із врахуванням змін частки ринку, ефективності бізнес-процесів, прихильності співробітників підприємства та його споживачів.

Все більшого поширення у практиці діяльності підприємств набувають бізнес-моделі, які, за А. Сливоцьким [5], враховують фази міграції капіталу, а саме його приплив, стабільність та відплив. Застосування бізнес-моделей ґрунтується на очікуваннях інвесторів. У міру зростання компанії у фазі припливу капіталу її модель змінюється. Внутрішня система перебудовується відповідно до зовнішніх змін.

Підходи до ведення обліку й перевірки звітності можуть стати додатковим імпульсом до зростання. „Недооцінка контролю за поверненням капіталу на стадії експлуатації інвестиційних проєктів, – як стверджує Я.Д. Крупка, – призводить до негативних наслідків інвестиційної діяльності загалом” [6, с.30]. Облік істинної вартості активів та їхніх джерел забезпечує справедливую основу для оцінки реального стану підприємства та перспектив його розвитку. Проте на сучасному етапі, на переконання Г. Уманців [7, с.9] традиційна бухгалтерія не може ефективно обслуговувати сучасну інтелектуальну економіку, основним потенціалом якої є технології і людські ресурси. Це призвело до значної невідповідності даних публічної звітності і реального стану підприємства та його ринкової вартості. Стає очевидним, що фінансові звіти у їх сучасному вигляді не дають корисної інформації для орієнтації бізнесу на розвиток.

Для переорієнтації діяльності підприємств відповідно до умов сучасності важливо приділити належну увагу інтелектуальному капіталу. Л. Едвінсон [8] стверджує, що існуюча у світі система фінансової звітності не дає можливості адекватно враховувати інтелектуальні активи, а отже, і ринкову вартість підприємства. Для виправлення такого становища він свого часу у компанії Skandia запропонував звіт, який містив розділи: фінанси, клієнти, процеси, оновлення та цілі розвитку. Це давало інформацію клієнтам компанії про далекосяжні цілі її розвитку і слугувало важливим доповненням до традиційних звітів.

Свого часу спеціалісти фірми “Артур Андерсен” [7, с.10] порівняли ринкову і балансову вартість 3,5 тис. американських компаній, які виявили, що за період з 1978 по 1998 рр. частка балансової вартості зменшилась із 95 до 28%. Ці процеси продовжуються і сьогодні, що свідчить про зростання ролі інтелектуального капіталу в діяльності підприємств. Це вимагає внесення змін у підходи до ведення обліку і аналізу, які би відображали не лише минулі та поточні результати діяльності підприємства, але й давали би змогу оцінити його потенціал у майбутньому.

На думку Є. Мниха [9, с.55], за нинішніх умов змінилася парадигма економічного аналізу з оцінково-статистичної до пошуково-прогностичної, що дає змогу вибрати оптимальні управлінські рішення в умовах невизначеності та ризику.

Інвестиції у розроблення нових товарів і освоєння нових ринків вимагають прийняття стратегічних управлінських рішень, які ґрунтуються на використанні інтелектуального капіталу. Для оцінювання готовності підприємства до змін і виявлення можливих джерел опору діагностують стан інноваційного потенціалу підприємства [10]. Попередній вибір напрямів інноваційного розвитку ґрунтується на аналізі відповідності внутрішніх можливостей розвитку підприємства зовнішнім вимогам ринкової економіки. Для оцінювання внутрішніх і зовнішніх можливостей розвитку підприємства слід використовувати підходи SWOT-, STEP- та GAP-аналізу, модель Портера, матриці Бостонської консалтингової групи та “Мак Кінсі”.

Для посилення пошуково-прогностичної функції економічного аналізу в стратегічних дослідженнях у практику діяльності підприємств запроваджуються системи взаємопов’язаних аналітичних показників [11, с.37, 38]: “модель стратегічних карт” Л. Мейселя, “піраміда діяльності компанії” К. Мак-Нейра, Р. Лінча та К. Кроса, модель ефективності діяльності та зростання (EPPM). Сучасним інструментом стратегічного управління, який достатньо успішно дає змогу вирішувати як стратегічні, так і тактичні завдання, є збалансована система показників (BSC). Вона, окрім оцінювальної, виконує також і пошукову функцію і надає можливість трансформації стратегії у систему стратегічних цілей, вивчення причинно-наслідкових зв’язків між показниками, встановлення взаємозв’язків результативних показників та факторів досягнення майбутніх результатів, забезпечення зворотних зв’язків між внутрішніми бізнес-процесами та зовнішніми чинниками та відображення поряд із фінансовими нефінансових показників.

Цілі статті. Дослідження ролі та значення обліково-аналітичного забезпечення діяльності підприємств у процесі формування умов для їх розвитку вимагає застосування нових сучасних підходів до визначення цілей діяльності підприємства на перспективу і відповідних механізмів, які забезпечують їх досягнення. Цілі статті полягають у дослідженні умов розвитку підприємства при використанні сучасних систем стратегічного обліку, мотивації та контролю й реалістичної оцінки їх впливу на ефективність функціонування підприємства.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах підприємства ведуть, окрім статистичного, бухгалтерський, податковий і управлінський облік. Останній дає змогу приймати зважені й обґрунтовані управлінські рішення, оскільки ґрунтується на релевантній для забезпечення успішної діяльності підприємства інформації.

Впровадження інтегрованих корпоративних систем управління на основі управлінського обліку дає змогу забезпечити повну порівнянність планової, облікової й аналітичної інформації про матеріальні, трудові і фінансові потоки та витрати в розрізі технологічних процесів, видів продукції і замовлень. Це створює умови для своєчасної діагностики господарської діяльності в режимі реального часу, дає можливість налагодити планування по центрах фінансової відповідальності.

Стратегія фінансового планування тісно пов’язана із визначенням центрів витрат, доходів (прибутку) та інвестицій. Процес планування містить такі етапи:

- 1) стратегічний аналіз інвестиційних можливостей і джерел фінансових ресурсів підприємства;
- 2) узгодження поточних та перспективних управлінських рішень на основі передбачення їх можливих наслідків ;
- 3) обґрунтування обраного варіанта плану;
- 4) процес бюджетування, обліку, планування і контролю за рухом грошових засобів, формування фінансових результатів;
- 5) оцінювання наслідків прийнятих рішень та внесення коректив у наступні варіанти планів.

Процес управління є циклічним і вимагає збалансованої облікової політики підприємства, яка би зв’язувала формування стратегії підприємства з відповідними фінансовими можливостями і кінцевими результатами її реалізації. Для цього формують ключові індикатори досягнення стратегічних цілей, за допомогою яких можна оцінювати рівень їх реалізації. Деталізація

проміжних результатів за окремими періодами дає змогу встановити взаємозв'язок між стратегічними цілями та тактичними завданнями з їх досягнення.

Практика застосування моделей фінансового планування (лінійних, регресійних, імітаційних тощо) висуває особливі вимоги до інформаційного забезпечення бізнес-процесів. Важливою вимогою до ефективного застосування моделі планування з позицій забезпечення умов для розвитку підприємства є врахування взаємозв'язків між виробничо-господарськими, фінансовими та інвестиційними рішеннями.

Бізнес-моделі повинні враховувати фази міграції капіталу (приплив, стабільність та відплив), під час яких змінюється співвідношення ринкової вартості (V_p) та річного доходу (D_k) компанії. У табл. 1 подано характерні ознаки окремих фаз міграції капіталу та можливі співвідношення коефіцієнта V_p/D_k .

Таблиця 1

Характеристика фаз міграції капіталу [8]

Фаза	Характерні ознаки	Коефіцієнт V_p/D_k
Приплив капіталу	Обмежена конкуренція, високий приріст оборотів, висока прибутковість	> 2
Стабільність	Стабільні конкуренція, ринкова частка та прибутковість	$0,8 - 2$
Відплив капіталу	Висока конкуренція, падіння збуту, низька прибутковість	$< 0,8$

Бізнес-моделлю важливо навчитись успішно управляти, що дасть змогу набути досвід ефективної діяльності на основі обраних пріоритетів розвитку. При цьому у межах циклу функціонування існуючої ділової моделі важливо забезпечити захист капіталу з метою утворення ресурсного фонду для нової ділової моделі.

Збільшення обсягу капіталу (його приплив) пояснюється циклічним характером процесу обороту капіталу, який відображає поняття вартісного циклу (value cycle) [6]. Його першою стадією є конкурентна позиція, яка формується наявною бізнес-моделлю. Залежно від цієї позиції визначається прибутковість (друга стадія), яка слугує основою формування величини грошового потоку (третьа стадія). Прибутковість та грошовий потік визначають ринкову вартість цінних паперів, які створюють ринкову вартість капіталу підприємства (четверта стадія). За допомогою механізмів фондового ринку інвестори оцінюють вартість акцій корпорації, що за умов позитивної оцінки дає можливість доступу до зовнішніх джерел ресурсів та створює умови для розміщення цінних паперів (п'ята стадія). Шляхом поєднання внутрішніх і зовнішніх потоків коштів формуються інвестиційні ресурси (шоста стадія). Формування системи ресурсного забезпечення (сьома стадія) дає поштовх до початку нового вартісного циклу.

Основною метою управління рухом капіталу є створення умов для висхідної тенденції розвитку вартісного циклу за рахунок такої облікової політики підприємства, яка своєчасно реагує на зміну ситуації як всередині підприємства, так і на ринку.

У сучасних умовах, не враховуючи потенціал інтелектуального капіталу, неможливо правильно оцінити можливості підприємства та його ринкову вартість. Тому у балансі підприємств доцільно додатково відображати сукупну вартість інтелектуальних активів та інтелектуального капіталу. Очевидно, що вдало обрана ділова модель розвитку підприємства має окремий позитивний потенціал, який теж формується за рахунок інтелектуального капіталу, тому до запропонованої форми балансу, за Л. Едвінсоном варто ввести ще і цю складову інтелектуальних активів. Форма модифікованого балансу представлена у табл. 2 [адаптовано з 7, с.11].

За умов успішного управління на основі нової бізнес-моделі із врахуванням ролі інтелектуального капіталу конкурентні позиції підприємства повинні посилюватися.

Модифікований баланс з урахуванням вартості інтелектуального капіталу

Ринкова вартість підприємства	Актив	Власний капітал	Баланс
		Зобов'язання	
	Ділова модель Гудвіл Технології Компетенції Стратегія Лідерство Процеси	Інтелектуальний капітал	Прихована вартість

Ефективно використовувати потенціал розвитку підприємства дають змогу сучасні системи стратегічного управління, зокрема, збалансована система показників (BSC) Р. Каплана і Д. Нортон. Ця система дає змогу розглядати стратегію у контексті фінансового забезпечення виконання стратегічних завдань розвитку.

Поєднати стратегічні цілі розвитку підприємства із завданнями його фінансового забезпечення можна інтегруванням показника економічної доданої вартості (Economic Value Added (EVA) – різниці між чистим операційним прибутком після оподаткування і вартістю використаного для його отримання капіталу) у фінансову перспективу BSC, що дає змогу сформулювати цільові орієнтири розвитку підприємства. EVA допомагає ефективно керувати грошовими потоками, структурою капіталу та якістю стратегічних інвестиційних рішень. Його додатна величина свідчить про збільшення вартості підприємства. При використанні EVA вносяться корективи до облікової політики, що сприяє дотриманню інтересів інвесторів і власників. Одночасно здійснюється прив'язка створення вартості до окремих центрів фінансової відповідальності та обліку, що підвищує мотивацію працівників. Формування механізму управління на основі поєднання переваг BSC і EVA дає змогу цілеспрямовано управляти процесами як поточної діяльності підприємства, так і його розвитком на перспективу.

Імовірні сценарії розвитку підприємства необхідно передбачати за допомогою прогнозування (проектування) фінансово-економічних показників на перспективу. Проектована фінансова звітність, як правило, містить [12, с.194–200]: звіт про фінансові результати, баланс, звіт про рух грошових коштів. На основі проектного балансу і звіту про фінансові результати з'являється можливість попередньо оцінити прогнозований фінансовий результат і визначити потреби у зовнішньому фінансуванні бізнесу у майбутньому. Ключовим завданням при цьому є прогнозування доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Після цього складається проект звіту про фінансові результати з метою визначення нерозподіленого прибутку, який може бути спрямований (реінвестований) на покриття майбутніх фінансових потреб. Він впливає на величину власного капіталу у проектованому балансі. Якщо у проектованому балансі актив перевищуватиме пасив, то необхідно залучати додаткові фонди на придбання необхідних активів або за рахунок збільшення власного капіталу, або шляхом збільшення зобов'язань (поточних та/чи довгострокових). Коли прогноз пасиву перевищує прогноз активу, то у проектованому балансі збільшують статті оборотних (рідше необоротних) активів.

У процесі розвитку підприємства виникає необхідність у збалансуванні прибутків, активів і зростання. Тому існує необхідність побудови моделі, яка би давала можливість цілеспрямованого впливу на результати діяльності підприємства.

Умовою збалансованого зростання підприємства є забезпечення нейтральності грошового потоку за умови рівності показника рівноваги зростання Е одиниці [13]

$$E = \frac{R}{GT} = 1, \quad (1)$$

де R – середньорічні темпи зростання виручки від реалізації (B_p); G – відношення нерозподіленого прибутку до B_p ; T – відношення оборотних активів до B_p .

Значення E , більше за 1, вказує на позитивний надлишок ресурсів. Якщо $E < 1$, то підприємство відчуває дефіцит грошових коштів. Для вирішення цієї проблеми можуть бути запропоновані сценарії, зорієнтовані на: 1) зменшення темпів зростання; 2) збільшення співвідношення нерозподіленого прибутку до виручки; 3) зміну співвідношення оборотних активів і виручки; 4) комбінацію зазначених сценаріїв.

Для оцінювання складу, структури та джерел формування активів підприємства складають матричний баланс. Взаємозв'язок між активами та джерелами їх утворення формується на основі варіантної процедури вибору коштів у заданій послідовності у межах залишку коштів. З метою оцінювання якості (пріоритетності) джерел формування активів експертним шляхом задається рейтингова шкала переваги щодо закріплення певного i -го джерела ($i = 1, 2, \dots, m$) за певним j -м видом активів ($j = 1, 2, \dots, n$) C_{ij} .

Із множини варіантів формування активів підприємства (X_{ij}) вибирають оптимальний за критерієм найякіснішого використання окремих джерел [14]:

$$\sum_{i=1}^m \sum_{j=1}^n C_{ij} X_{ij} \rightarrow \min \quad (2)$$

за таких умов:

$$1) \text{ усі джерела мають бути використані } \sum_{i=1}^m x_{ij} = P_i ;$$

$$2) \text{ усі активи мають бути сформовані } \sum_{j=1}^n x_{ij} = A_j ;$$

3) всі значення активів та їх джерел мають бути невід'ємними $x_{ij} \geq 0$.

Кращий варіант повинен забезпечувати мінімальну суму добутків коштів, зважених на бальну оцінку відповідного варіанта.

Для отримання максимального ефекту обрана система обліково-аналітичного забезпечення розвитку повинна позитивно сприйматись як керівництвом, так і колективом підприємства, враховувати специфіку його діяльності та бути зорієнтованою на досягнення перспективних цілей.

Висновки. Обліково-аналітичне забезпечення діяльності підприємства повинно враховувати вимоги системи управління його розвитком. У статті досліджено умови успішного розвитку підприємства на основі гармонійного поєднання інтересів як на рівні його працівників та контрагентів на ринку, так і у часовому форматі з метою ефективного інвестування у проекти розвитку. Доведено необхідність налагодження замкненого циклу управління на основі передбачення можливих сценаріїв розвитку і своєчасного внесення відповідних коректив у стратегічні та тактичні плани із врахуванням фаз міграції капіталу, під час яких змінюється співвідношення ринкової вартості та річного доходу підприємства. З метою цілеспрямованого управління процесами розвитку підприємства запропоновано забезпечити поєднання стратегічних цілей розвитку підприємства із завданнями його фінансового забезпечення за рахунок впровадження механізму управління на основі поєднання переваг збалансованої системи показників та економічної доданої вартості. Показано, що у процесі розвитку підприємства існує необхідність у збалансуванні прибутків, активів і зростання на основі об'єктивної оцінки складу, структури та джерел формування активів підприємства і мотивації персоналу на досягнення поставлених цілей в їх динаміці. Подальші дослідження у цьому напрямку мають забезпечити відповіді на питання практичного застосування окремих елементів механізму обліково-аналітичного забезпечення розвитку підприємства.

1. Бертонеш М., Найт Р. *Управление денежными потоками.* – СПб.: Питер, 2004. – 240 с.
2. Руденко Л.В. *Управління потоками капіталів у сучасній бізнес-моделі функціонування*

транснаціональних корпорацій: Монографія. – К.: Кондор, 2004. – 480 с. 3. Савчук В.П. Управление прибылью и бюджетирование. – М.: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2005. – 432 с. 4. Немировский, И.Б., Старожукова, И.А. Бюджетирование. От стратегии до бюджета – пошаговое руководство. – М.: «И.Д. Вильямс», 2006. – 512 с. 5. Сливоцький А. Міграція капіталу: Як у замислах на кілька кроків випередити своїх конкурентів: Пер. з англ. – К.: Пульсари, 2001. – 296 с. 6. Крупка Я.Д. Прогресивні методи оцінки та обліку інвестиційних ресурсів. – Тернопіль: Економічна думка, 2000. – 354 с. 7. Уманців Г. Облікова інтерпретація інтелектуального капіталу в контексті становлення інформаційної економіки // Бухгалтерський облік і аудит. – №9. – 2008. – С. 9–15. 8. Эдвинссон Л. Корпоративная долгота. Навигация в экономике, основанной на знаниях. – М., 2005. – 248 с. 9. Мних Є.В. Сучасний економічний аналіз: питання методології та організації // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – №7. – С.35–45. 10. Кантаєва О., Галушко Є. Удосконалення методики аналізу інноваційної діяльності для прийняття управлінських рішень // Бухгалтерський облік і аудит. 2008. – №7. – С.35–45. 11. Парасій-Вергуненко І. Сучасний інструментарій економічного аналізу в системі стратегічних досліджень // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – №9. – С.31–39. 12. Редченко К.І. Стратегічний аналіз у бізнесі: Навч. посіб. Вид. 2-ге, доп. – Львів: “Новий Світ-2000”, “Альтаір-2002”, 2003. – 272 с. 13. Уоли К. Ключові фінансові показники. Аналіз та управління розвитком підприємства: Пер. з англ. – К.: Всеуито; Наукова думка, 2001. – 367 с. 14. Ізмайлова К.В. Сучасні технології фінансового аналізу: Навч. посібник. – К.: МАУП, 2003. – 148 с.

УДК 33:303.7; 658:589

А.Г. Загородній, В.М. Чубай

Національний університет “Львівська політехніка”,
кафедра обліку та аналізу

СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОДУКЦІЇ

© Загородній А.Г., Чубай В.М., 2009

Розкрито та проаналізовано основні недоліки методів визначення рівня конкурентоспроможності інноваційної продукції. Запропоновано методику стратегічного аналізу конкурентоспроможності інноваційної продукції, що усуває низку цих недоліків.

Analyzed the main deficiencies of the methods for determining the competitiveness of innovative products. It was suggested the method of strategic analysis of the competitiveness of innovative products, which eliminates some of these deficiencies.

Постановка проблеми. Сьогодні аналіз конкурентоспроможності інноваційної продукції здебільшого зводиться до звичайного порівняння сукупності параметрів продукції досліджуваного підприємства з аналогами конкурентів. Тобто такий аналіз має ретроспективний характер і не дає можливості виявити резерви підвищення конкурентоспроможності продукції, не враховує зміни уподобань споживачів, коливання цін на енергоресурси та витратні матеріали тощо. Однак найголовніше, що цей підхід ґрунтується на математичних діях, які не мають економічного змістового навантаження, відповідного до поставленого завдання – визначення рівня конкурентоспроможності продукції. Використання результатів такого аналізу може зумовити прийняття не найоптимальнішого стратегічного управлінського рішення.

Аналіз останніх публікацій. Питаннями аналізу конкурентоспроможності продукції, в тому числі інноваційної, займались зокрема такі науковці як В.С. Пономаренко, О.М. Тридід, М.О. Кизим [1], О.М. Тищенко, Ю.Б. Іванов [2; 3], Л.В. Балабанова, В.В. Холод, О.А. Риндіна [4; 5],